

Dokument ze zasedání

B9-0400/2023

2.10.2023

NÁVRH USNESENÍ

předložený na základě prohlášení Rady a Komise

v souladu s čl. 132 odst. 2 jednacího řádu

o situaci v Náhorním Karabachu po útoku Ázerbájdžánu a pokračujících hrozbách vůči Arménii
(2023/2879(RSP))

Markéta Gregorová, Viola von Cramon-Taubadel, Jordi Solé, François Alfonsi, Damien Carême, Anna Cavazzini, David Cormand, Ignazio Corrao, Malte Gallée, Jakop G. Dalunde, Alice Kuhnke, Pär Holmgren, Bronis Ropé, Mounir Satouri, Francisco Guerreiro, Michèle Rivasi, Saskia Bricmont, Nicolae Ștefănuță, Tineke Strik
za skupinu Verts/ALE

B9-0400/2023

**Usnesení Evropského parlamentu o situaci v Náhorním Karabachu po útoku
Ázerbájdžánu a pokračujících hrozbách vůči Arménii
(2023/2879(RSP))**

Evropský parlament,

- s ohledem na svá předchozí usnesení o Ázerbájdžánu a Arménii,
 - s ohledem na prohlášení vysokého představitele ze dne 21. září 2023 o vývoji v Náhorním Karabachu,
 - s ohledem na společné prohlášení předsedy Výboru pro zahraniční věci, předsedkyně delegace pro vztahy s jižním Kavkazem a stálých zpravodajů Evropského parlamentu pro Arménii a Ázerbájdžán o útoku Ázerbájdžánu na Náhorní Karabach ze dne 19. září 2023,
 - s ohledem na Radu bezpečnosti OSN: závěrečná zpráva expertní komise zřízené podle rezoluce Rady bezpečnosti č. 780 z roku 1992,
 - s ohledem na deklaraci z Alma Aty z roku 1991,
 - s ohledem na nařízení Mezinárodního soudního dvora z února a července 2023,
 - s ohledem na čl. 132 odst. 2 jednacího řádu,
- A. vzhledem k tomu, že tři roky po druhé válce v Náhorním Karabachu Ázerbájdžán dne 19. září 2023 na Náhorní Karabach opět zahájil útok, který označil za „protiteroristickou operaci“;
- B. vzhledem k tomu, že podle arménských zdrojů bylo zabito nejméně 200 lidí a více než 400 jich bylo zraněno;
- C. vzhledem k tomu, že po zprostředkování ruským mírovým kontingentem bylo v regionu vyhlášeno příměří, po němž faktické vedení souhlasilo se složením zbraní a zahájením rozhovorů o „opětovném začlenění“ Náhorního Karabachu do Ázerbájdžánu;
- D. vzhledem k tomu, že faktické vedení Náhorního Karabachu podepsalo dekret o zrušení této entity k 1. lednu 2024;
- E. vzhledem k tomu, že většina obyvatel Náhorního Karabachu uprchla do Arménie, protože se obává životních podmínek pod ázerbájdžánskou nadvládou;
- F. vzhledem k tomu, že etnické čistky definuje Rada bezpečnosti OSN jako vytvoření etnicky homogenní oblasti za použití síly nebo zastrašování s cílem odstranit osoby jiné etnické nebo náboženské skupiny z dané oblasti, což je v rozporu s mezinárodním právem;
- G. vzhledem k tomu, že zatímco ázerbájdžánské orgány nyní tvrdí, že práva a bezpečnost

obyvatelstva v Náhorním Karabachu budou chráněny, od prosince do poloviny září ázerbájdžánské orgány vytrvale upíraly obyvatelstvu Náhorního Karabachu právo na potraviny a zdravotní péči a svobodu pohybu;

- H. vzhledem k tomu, že ázerbájdžánské orgány oznámily registraci všech arménských obyvatel Náhorního Karabachu;
- I. vzhledem k tomu, že tři desetiletí diplomacie a úsilí o budování míru ze strany OBSE, EU a dalších mezinárodních aktérů nedokázala Ázerbájdžán odradit od použití vojenské síly;
 - 1. důrazně odsuzuje útok Ázerbájdžánu proti Náhornímu Karabachu a jeho rozhodnutí znovu se vydat cestou násilí a utrpení s cílem násilně nastolit svou vytouženou realitu s naprostou neúctou k lidským životům a mezinárodnímu právu;
 - 2. zdůrazňuje, že vojenské tažení Ázerbájdžánu proti Náhornímu Karabachu dne 19. září vedlo k okamžitému exodu etnických Arménů do Arménie, což se rovná etnickým čistkám, jak je definuje Rada bezpečnosti OSN, a je tedy v rozporu s mezinárodním právem;
 - 3. naléhavě vyzývá Ázerbájdžán, aby okamžitě umožnil vstup do Náhorního Karabachu, a to i prostřednictvím úplného znovuotevření Lačinského koridoru v souladu s nařízeními Mezinárodního soudního dvora z února a července 2023, aby Organizace spojených národů a další humanitární subjekty mohly provést misi k posouzení humanitárních potřeb a zahájit monitorování humanitární situace na místě;
 - 4. zdůrazňuje, že Ázerbájdžán je podle mezinárodního práva povinen zajistit naléhavou ochranu lidských práv v Náhorním Karabachu; požaduje, aby Ázerbájdžán poskytl jasné záruky v oblasti lidských práv etnickému arménskému obyvatelstvu, které v oblasti zůstává, a těm, kteří by mohli uvažovat o návratu, zejména vzhledem k celkově katastrofálnímu stavu lidských práv v Ázerbájdžánu; dále požaduje, aby Ázerbájdžán umožnil mezinárodní monitorování procesu opětovného začlenění v mnohostranném prostředí, jakož i opatření v oblasti správy a policejních opatření, která hodlá v oblasti zavést;
 - 5. zdůrazňuje, že ačkoli civilisté v současné době Náhorní Karabach opouštějí, Ázerbájdžán je povinen umožnit jim návrat, neboť právo na návrat domů je základním principem mezinárodního práva v oblasti lidských práv;
 - 6. žádá Evropskou komisi a Radu, aby vyvinuly značný tlak na ázerbájdžánské orgány a požadovaly okamžité propuštění a repatriaci všech bývalých úředníků Náhorního Karabachu, včetně bývalého státního ministra Náhorního Karabachu Rubena Vardanjana a všech ostatních, kteří byli uneseni a nezákonně zatčeni před 20. zářím 2023 a po něm;
 - 7. zdůrazňuje, že tato poslední epizoda ázerbájdžánské vojenské agrese je příkladem toho, jak dvojí přístup EU k některým autokratickým režimům, kdy jeden den kritizuje jejich nedodržování lidských práv a mírovou diplomaci a druhý den s nimi vyhlašuje bezpodmínečné energetické dohody, podkopává jakýkoli vliv, který by EU chtěla mít při odrazování od vojenských akcí nebo podpoře základní demokratizace v těchto

zemích;

8. lituje pomalé reakce orgánů EU, neboť vysoký představitel vydal prohlášení až dva dny poté, co Ázerbájdžán útok proti Náhornímu Karabachu zahájil;
9. trvá na tom, že na vojenskou akci Ázerbájdžánu a následné nucené vysídlení civilního obyvatelstva Náhorního Karabachu prostřednictvím vojenského zastrašování bude EU důrazně reagovat;
10. vyzývá Komisi, aby okamžitě odvolala plány na zintenzivnění obchodních vztahů EU s Ázerbájdžánem v oblasti energetiky, které loni oznámila předsedkyně von der Leyenová, a aby se zasadila o úplné odstranění závislosti EU na autokratických režimech při uspokojování jejich energetických potřeb;
11. vyzývá Komisi, aby dále předložila celkové přehodnocení vztahů EU s Ázerbájdžánem, a zdůrazňuje, že Komise by měla Ázerbájdžánu jasně sdělit, jaké další důsledky, včetně cílených sankcí proti pachatelům agrese, budou ázerbájdžánské orgány nést v případě dalších vojenských kroků;
12. vyzývá Komisi, aby urychleně přehodnotila diplomatickou a bezpečnostní architekturu EU a geopolitické konfigurace v širším regionu jižního Kavkazu s ohledem na nové skutečnosti na místě a zájmy zemí, jako je Rusko, Turecko a Írán, ale také aby vypracovala strategii v reakci na rostoucí trend autokratických režimů, které odsouvají diplomatické úsilí ve prospěch násilné vojenské síly;
13. žádá pozastavení dohody o zjednodušení vízového režimu s Ázerbájdžánem;
14. vyzývá Komisi a Radu, aby vhodným způsobem posílily zdroje a mandát mise Evropské unie SBOP v Arménii, která bude sledovat bezpečnostní situaci na arménské straně mezinárodní hranice s Ázerbájdžánem a podávat o ní zprávy;
15. odsuzuje ruský mírový kontingent za to, že se mu nepodařilo deeskalovat situaci na místě před ázerbájdžánským útokem dne 19. září, a vyzývá k nezávislému vyšetřování jeho úlohy při umožnění násilí;
16. vyzývá Evropskou komisi a Radu, aby se na půdě Valného shromáždění OSN a Rady bezpečnosti OSN zasadily o zřízení mírové mise OSN v Náhorním Karabachu a podél mezinárodní hranice mezi Arménií a Ázerbájdžánem namísto jednostranného ruského mírového kontingentu;
17. varuje, že Ázerbájdžán bude nyní pravděpodobně povzbuzen nedostatkem vážných snah o odstrašení ze strany mezinárodního společenství majících za cíl, aby nepokračoval ve svém vojenském maximalistickém přístupu k prosazování svých zájmů týkajících se spojení s Nachičevanem přes jižní část Arménie a nevytyčených úseků mezinárodní hranice s Arménií;
18. naléhavě vyzývá Ázerbájdžán, aby znovu potvrdil svůj jednoznačný závazek vůči územní celistvosti Arménie v souladu s deklarací z Alma Aty z roku 1991;
19. naléhavě vyzývá Komisi, členské státy, OSN a další mezinárodní partnery, aby aktivně

jednali se všemi stranami s cílem zabránit dalšímu krveprolití v regionu a trvali na tom, aby se Ázerbájdžán při řešení územních sporů vrátil k diplomacii a multilateralismu;

20. vyzývá k co nejrychlejšímu obnovení jednání mezi Arménií a Ázerbájdžánem o všech nevyřešených otázkách s ohledem na uzavření mírové smlouvy; naléhavě vyzývá Komisi a Radu, aby zajistily schopnost EU věrohodně a účinně taková jednání podpořit, pokud jedna nebo obě strany budou mít o takovou pomoc zájem;
21. vyzývá Komisi a členské státy, aby Arménii poskytly okamžitou humanitární pomoc, včetně ubytování, potravin a lékařské péče, pro desetitisíce vysídlených lidí z Náhorního Karabachu, kteří nyní museli opustit své domovy po měsících utrpení pod ázerbájdžánskou blokadou;
22. zdůrazňuje, že je třeba, aby EU zintenzivnila svou podporu Arménii v procesu demokratických reforem a úsilí o posílení její odolnosti s cílem zabránit jakékoli domácí destabilizaci;
23. pověřuje svou předsedkyni, aby toto usnesení předala Radě, Komisi, místopředsedovi Komise, vysokému představiteli Unie pro zahraniční věci a bezpečnostní politiku, Evropské službě pro vnější činnost, vládám a parlamentům členských států, prezidentovi, vládě, premiérovi a parlamentu Arménie a prezidentovi, vládě a parlamentu Ázerbájdžánu.